

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА

Кафедра теорії та методики музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора з навчальної роботи

Когутик О. В.

20 22р

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА МУЗИЧНОГО
НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ
(МЕТОДИКА РОБОТИ
З ВОКАЛЬНИМ АНСАМБЛЕМ)

підготовки бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
спеціалізації Музичне мистецтво

2022 –2023 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Теорія та методика музичного навчання та виховання (Методика роботи з вокальним ансамблем)» для спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Мова навчання – українська

Розробник: Ковальчук Володимир Володимирович, голова циклової комісії викладачів хорового диригування та постановки голосу, заслужений працівник культури України, викладач вищої категорії, викладач-методист

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та методики музичного виховання

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2022 року

Завідувач кафедри С. Іскра –

Іскра С.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова
Модулів – 2	Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання не передбачено		
Загальна кількість годин – 60		Семестр I
		Аудиторні заняття 32 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Ступінь вищої освіти бакалавр	Лекції
		6 год.
		Практичні заняття
		20 год.
		Семінарські заняття
		6 год.
		Лабораторні заняття
		0 год.
		Індивідуальні заняття
0 год.		
Самостійна робота		
28 год.		
Вид контролю: Залік		

ПРИМІТКА:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи
% становить: для денної форми навчання – 53% - 47%

Передумови для вивчення дисципліни: навчальні дисципліни «Хорове диригування», «Хорознавство», «Постановка голосу», «Сольфеджіо», «Теорія музики».

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета дисципліни «Теорія та методика музичного навчання та виховання (Методика роботи з вокальним ансамблем)» – підготовка студентів до професійної діяльності у загальноосвітній школі на уроках музичного мистецтва та у позаурочний час.

2.2. Завданнями вивчення дисципліни є:

- розвиток професійного інтересу до ансамблевого співу як основи музичної діяльності вчителя у школі;
- створення навчального вокального колективу з достатньо високим виконавським рівнем. Знайомство з різними стилями та жанрами вокальної музики, умовами та принципами вибору навчального репертуару;
- виховання художнього смаку (виразність виконання, відчуття і передача стилю, форми, змісту вокального твору у відповідній вокальній манері, штихах, нюансах тощо);
- формування хормейстерського мислення, хормейстерських якостей майбутніх вчителів музики у процесі засвоєння музичного матеріалу;
- удосконалення професійних здібностей;
- навчання методиці і практики роботи з вокальним ансамблем.

2.3. Програмні компетентності дисципліни «Теорія та методика музичного навчання та виховання (Методика роботи з вокальним ансамблем)»

2.3.1. Загальні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у процесі навчання основ музичного мистецтва, художньої культури, теорії і практики художньо-творчого розвитку вихованців, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується системністю і комплексністю організації освітнього процесу в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

ЗК 1. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність спілкуватися, вести дискусію державною мовою як усно, так і письмово, використовувати відповідну термінологію та способи вираження думки в усній та письмовій формах.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях.

2.3.2. Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність користуватися символікою і сучасною термінологією музичної мови.

ФК 2. Здатність розкривати системно-структурні зв'язки філософських, музикознавчих, музично-педагогічних, культурологічних, методичних понять.

ФК 4. Здатність демонструвати виконавські (інструментальні, вокально-хорові, диригентські), інтерпретаційні, артистичні та організаційні уміння як учителя-керівника музичних колективів дитячої дошкільної, шкільної та позашкільної художньої творчості.

ФК 6. Здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і художньо-педагогічне тлумачення змісту творів мистецтва.

ФК 7. Здатність здійснювати добір методів і засобів діагностування, корекції особистісного і музичного (художнього) розвитку дітей дошкільного віку та учнів, педагогічного супроводу процесів соціалізації та професійного самовизначення художньо обдарованих учнів.

ФК 8. Здатність формувати мистецько-творчі компетентності у дітей дошкільного віку та предметні (спеціальні) компетентності в учнів.

ФК 9. Уміння свідомо обирати шляхи вирішення непередбачуваних проблем у професійній діяльності.

2.4. Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

ПРЗ 4. Знати та розуміти специфіку використання методів, способів, форм музично-педагогічної та музично-інформаційної діяльності вчителя.

ПРЗ 5. Дотримуватися системи духовних, професійно-педагогічних, етико-естетичних, мистецьких цінностей в освітній та організаційній діяльності вчителя музичного мистецтва та музичного керівника.

ПРЗ 6. Володіти комплексом знань музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва (музичного керівника), методами активізації мистецько-творчого розвитку учнів та дітей дошкільного віку, сприяти вихованню художньо обдарованої особистості.

ПРЗ 9. Реалізовувати державний стандарт і навчальні програми в закладах дошкільної та загальної середньої освіти, позашкільних формах роботи.

вміти:

ПРУ 1. Володіти сукупністю комунікативних, організаторських, гностичних, проєктувальних умінь, виявляти моральну та естетичну спрямованість з метою утвердження ідеалів Добра і Краси в фаховій діяльності вчителя та музичного керівника.

ПРУ 5. Володіти елементами логічного й образного мислення, мати здатність до аналізу і синтезу, виділення головного в освітній та організаційній діяльності вчителя та музичного керівника.

ПРУ 7. Мати навички знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел (передусім – за допомогою цифрових технологій).

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Змістовий модуль 1. Організація діяльності вокального ансамблю.

Тема 1. Теоретичні і практичні основи організації роботи з вокальним ансамблем.

Поняття вокального ансамблю. Класифікація вокальних ансамблів. Типи і види вокальних ансамблів. Набір учасників колективу, їх прослуховування, визначення типу співацького голосу та робочого діапазону, тембру й сили звучання. Формування складу окремих партій та ансамблю в цілому. Проведення зборів колективу, обрання активу в ансамблі. Організація репетиційного процесу (підготовка приміщення, навчально-методичної та нотної літератури, музичних інструментів тощо. Складання розкладу репетицій, проектування та пошиття сценічних костюмів, робота з адміністрацією (придбання апаратури та іншого обладнання для проведення занять і концертних виступів). Розспівування ансамблю. Різноманітність характеру вправ. Оптимальна текстура вправ для розспівування.

Тема 2. Підготовка репертуару та робота над творами для дитячих вокальних ансамблів.

Робота із збірками дитячого пісенного матеріалу. теоретичний аналіз творів для дитячих ансамблів різних вікових груп. Проектування плану роботи над ансамблевим твором. Читання партитури та спів окремих партій. Визначення виконавських труднощів та методів роботи над формуванням навичок ансамблевого співу у школярів. Урахування вікових особливостей виконавців та рівня їх музичної підготовки.

Розділ 2. Змістовий модуль 2. Методика роботи над вивченням музичних творів з вокальним ансамблем.

Тема 3. Моделювання репетиційного процесу у вокальному ансамблі.

Умови, що визначають план розучування твору з ансамблем: рівень виконавської майстерності колективу, особливості інтерпретації обраного твору, кількість годин для репетиційної роботи. Етапи розучування твору з ансамблем –

засвоєння вокально-технічних вимог та робота над створенням художнього образу. Способи розучування твору залежно від віку і рівня музичної підготовки учасників та від складності самого твору: за партіями, загальним ансамблем. Схема роботи над вивченням твору: попередня домашня робота керівника; репетиційна робота – чорнова робота, художнє виконання твору. Основи техніки диригування.

Тема 4. Моделювання сценічних ситуацій на заняттях вокального ансамблю.

Формування в учасників ансамблю навичок сценічної діяльності (робота в різних акустичних умовах, формування навичок роботи з мікрофонами, рух по сцені, поєднанні сценічних рухів зі співом, співацька постава, міміка, жести) Розвиток слухових навичок у процесі виконання ансамблевих творів з оркестром інструментальним ансамблем, під фонограму «-1» тощо. Правильне розміщення вокального ансамблю на сцені. Психологічна настанова, створення стану емоційного піднесення, впевненості у своїх силах і творчих можливостях. Поведінка за лаштунками. Методика проведення генеральної репетиції. Аналіз виступу колективу та постановка нових завдань для наступних концертних виступів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів	Кількість годин					
	Денна форма навчання					
	Усього	У тому числі				
л		с.з.	п	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
РОЗДІЛ 1. Змістовий модуль 1. Організація діяльності вокального ансамблю						
Тема 1. Теоретичні і практичні основи організації роботи з вокальним ансамблем.		2	2	4		6
Тема 2. Підготовка репертуару та робота над творами для дитячих вокальних ансамблів.		2		4		8
Разом за змістовим модулем 1	28	4	2	8		14
Розділ 2. Змістовий модуль 2. Методика роботи над вивченням музичних творів з вокальним ансамблем						
Тема 3. Моделювання репетиційного процесу у вокальному ансамблі.		2	2	6		8
Тема 4. Моделювання сценічних ситуацій на заняттях вокального ансамблю.			2	6		6
Разом за змістовим модулем 2	32	2	4	12		14
Усього годин	60	6	6	20		28

5. Теми семінарських занять

№ п.п.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні і практичні основи організації роботи з вокальним ансамблем.	2
2	Тема 3. Моделювання репетиційного процесу у вокальному ансамблі.	2
3	Тема 4. Моделювання сценічних ситуацій на заняттях вокального ансамблю.	2
	Разом	6

6. Теми практичних занять

№ п.п.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні і практичні основи організації роботи з вокальним ансамблем.	4
2	Тема 2. Підготовка репертуару та роботи над творами для дитячих вокальних ансамблів.	4
3	Тема 3. Моделювання репетиційного процесу у вокальних ансамблях.	6
4	Тема 4. Моделювання сценічних ситуацій на заняттях вокального ансамблю.	6
	Разом	20

7. Теми лабораторних занять

№ п.п.	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	
2		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретичні і практичні основи організації роботи з вокальним ансамблем.	6
2	Тема 2. Підготовка репертуару та роботи над творами для дитячих вокальних ансамблів.	8
3	Тема 3. Моделювання репетиційного процесу у вокальних ансамблях.	8

4	Тема 4. Моделювання сценічних ситуацій на заняттях вокального ансамблю.	6
	Разом	28

9. Індивідуальні завдання (не передбачено)

10. Методи та технології навчання

Словесний (викладення основних положень теорії та методики викладання ансамблевого співу);

– ілюстративний (показ викладачем вокально-виконавських методів і прийомів);

– ілюстративно-словесний (поєднання викладачем пояснень з ілюстрацією вокально-виконавських і методичних прийомів);

– репродуктивний (відтворення студентами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);

– репродуктивно-варіативний (поєднання студентом запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами вокально-виконавської та педагогічної діяльності);

– креативний, творчий (створення студентами оригінальних варіантів інтерпретації вокальних вправ та ансамблевих творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичок педагогічної імпровізації);

– проблемно-пошуковий (самостійний пошук студентом засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);

– педагогічне проектування (створення власного проекту роботи над ансамблевим твором чи методики навчання ансамблевого співу із застосуванням інноваційних технологій; підготовка ІНДЗ з обраної теми);

– педагогічне моделювання (імітація в навчальному процесі педагогічних ситуацій і професійної діяльності викладача сольного);

– педагогічний аналіз (формування педагогічного мислення студентів у конкретних педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій та діяльності інших студентів);

– інтеграції (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення вокально-виконавських і педагогічних завдань).

11. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання:

Індивідуальне опитування, повідомлення; тестування, підсумкове опитування; оцінювання презентацій; уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Форми контролю: індивідуальна, фронтальна і групова перевірки, поточне оцінювання, практичний контроль, модульний контроль.

В основу оцінювання знань студента покладені такі якісні характеристики:

- широта й глибина знань в обсязі навчальної програми;
- творче опанування теоретичного і практичного змісту курсу;
- обґрунтованість і аргументованість відповідей, точність визначень;
- самостійність і конструктивізм мислення.

Відмінно (А) студент одержує, якщо в своїй відповіді він виявив всебічні систематизовані, глибокі знання з курсу «Теорія та методика музичного навчання та виховання (Методика роботи з вокальним ансамблем)» в обсязі програмного матеріалу, здатність правильно виконувати завдання, передбаченні програмою, розспівувати ансамбль впевнено, використовуючи різноманітні вокальні вправи, чисто інтонувати, миттєво реагувати на неточності виконання ансамблем запропонованих творів. Володіння інформацією, що міститься в основній і додатковій літературі, рекомендованій кафедрою, щодо підбору репертуару для ансамблю, а також продемонстрував здатність до самостійного аналізу і творчого розв'язання поставлених завдань. Така оцінка виставляється за всі правильно виконані практичні і теоретичні завдання.

Дуже добре (В) студент одержує, якщо у своїй відповіді він виявив знання програмного матеріалу в повному обсязі, засвоїв основну літературу,

рекомендовану програмою, студент інтонує чисто, на високому рівні володіє методикою роботи з ансамблем, розспівує колектив впевнено, володіє зрозумілим диригентським жестом переважну більшість завдань виконує правильно, але не завжди помічає помилки у звучанні вокального колективу.

Добре (С) студент отримує, якщо при загальному знанні програмного матеріалу студент протягом вивчення курсу у виконанні завдань припускався суттєвих помилок, нечисто інтонував, невпевнено розспівував колектив, вчасно не реагував на неточності у звучанні вокального колективу.

Задовільно (D) оцінюється відповідь студента, в якій він виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і роботи, продемонстрував здатність до виконання завдань, передбачених програмою, на рівні репродуктивного відтворення. Розспівування колективу проводить невпевнено, робить грубі помилки у підборі методів роботи з ансамблем. Така оцінка виставляється студенту, який володіє необхідним резервом знань для усунення допущених помилок під керівництвом викладача. При виконанні лише половину практичних завдань студент отримує **достатньо (E)**.

Незадовільно (FX) оцінюється виконання практичних і теоретичних завдань, де студент виявив серйозні прогалини в знанні основного матеріалу, допустив принципові помилки при виконанні завдань, продемонструвавши рівень, нижчий від репродуктивного відтворення. Такий рівень виявляє невідповідність студента до самостійної роботи з вокальним ансамблем.

Незадовільно (F) студент отримує у випадку, якщо не виконав більшість поточних форм контролю і виконав менше половини завдань, передбачених програмою.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота						Підсумковий контроль (залік)	Загальна Кількість балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
T1	T2	ЗМ №1	T3	T4	ЗМ №2	20	100
10+6	14+8	38	14+8	14+6	42		

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Сума балів за всі види навчальної дисципліни	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

- навчальна програма дисципліни;
- робоча навчальна програма.
- конспекти лекцій;
- методичні вказівки і завдання щодо виконання семінарських робіт з дисципліни;

- методичні вказівки щодо організації самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни.

14. Рекомендовані джерела інформації

1. Болгарський А. Г. Деякі аспекти формування художньо-творчих вмінь у майбутнього вчителя музики / А. Г. Болгарський // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики : зб. наук. праць. – К. : УДПУ, 1997. – С. 290–293.
2. Зарицький А., Зарицька А., Мрочко В., Кириченко І., Гонтар О. Вокальний ансамбль: теорія і практика [Електронне видання] : навчальний посібник для здобувачів освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво. 2022. 170 с.
3. Карпенко Е. В. Диригентсько-хорова підготовка вчителя музики : Навчально-методич. посібник для викладачів та студентів музично-педагогічних факультетів педагогічних вузів та педагогічних коледжів. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2001. – 112 с.
4. Овчаренко Н. Основи вокальної методики: науково-методичний посібник. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2006. – 116 с.
5. Пляченко Т.М. Методика викладача вокалу: навчально-методичний посібник для студентів мистецького факультету (Спеціальність «Музична педагогіка і виховання»). – Кіровоград: КДПУ, 2005. – 80 с.
6. Пляченко Т.Н. Вокально-хорова підготовка будучих учителів музики в умовах групового навчання на музично-педагогічному факультеті: дисс... канд. Пед. Наук. – М., 1993 – 230 с.
7. Хрестоматія з хорового співу. Співає «Жайвір». Львів. Край, 2008. 478 с.

15. Інші інформаційні ресурси

1. Медіа-книга українського співу
<https://parafia.org.ua/mediateka/>
2. Нотна бібліотека капели «Дударик»

<http://www.library.dudaryk.ua/ua/compositions>

3. Хорова музика світу

<https://www.musicaneo.com/sheetmusic/free/>

4. Онлайн-бібліотека

<https://sydirvorobkevych.wixsite.com/choumimsv/%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0>